

Подойніцин О.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», аспірант
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені В. Федосова Рудик Н.В.*

ЗАЛУЧЕННЯ КАПІТАЛУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ВПРОВАДЖУЮТЬ ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В умовах глобальної трансформації фінансових ринків спостерігається фундаментальне зміщення парадигми інвестування від класичної фідучіарної відповідальності, орієнтованої виключно на максимізацію прибутку, до концепції подвійної суттєвості (Double Materiality). Сучасні інституційні інвестори розглядають показники екологічної, соціальної та управлінської відповідальності (ESG) не як суто етичну категорію, а як надійний проксі-показник якості корпоративного менеджменту та стійкості бізнесу до довгострокових системних ризиків. Про глобальний масштаб цього тренду свідчить те, що обсяг активів під управлінням (AUM), які враховують ESG-критерії, за результатами 2025 року перевищив позначку у 40 трлн. доларів США. Прогнозується, що ринок зросте з 45,61 трильйонів доларів США у 2026 році до 180,78 трильйонів доларів США до 2034 року, демонструючи середньорічний темп зростання (CAGR) 18,8% протягом прогнозованого періоду. Європа домінувала на ринку ESG-інвестування з часткою ринку 44% у 2025 році [1].

Потужним тригером цього процесу є нормативна база Європейського Союзу, яка формує нові правила гри для міжнародного капіталу за допомогою трьох взаємопов'язаних елементів:

- 1) Директива CSRD, яка запроваджує обов'язкові стандарти нефінансової звітності (ESRS) для близько 50,000 компаній в ЄС [2];
- 2) Регламент EU Тахопому, що виконує роль класифікаційного словника «зелених» активів;
- 3) Регламент SFDR, який зобов'язує фінансові установи розкривати рівень сталості своїх інвестиційних портфелів.

Для України інтеграція цих стандартів є критично важливою у контексті виконання зобов'язань за програмою Ukraine Facility та реалізації дорожньої карти Ukraine Plan (2024–2027) [3]. Урядове схвалення у жовтні 2024 року Стратегії впровадження звітності зі сталого розвитку підприємств (Розпорядження № 1015-р) закріпило перехід від добровільного декларування до нормативної імплементації стандартів ESRS протягом 2024–2026 років. Більше того, Стратегія сталого фінансування НБУ вже транслює ці вимоги на комерційні банки, змушуючи їх проводити ESG-скоринг та екологічний аудит (ESDD) позичальників під час оцінки кредитних ризиків. Впровадження ESG-прозорості має для підприємств чітке фінансово-економічне обґрунтування. Емпіричні дослідження аналітичних агенцій MSCI та AFME доводять наявність прямої кореляції між рівнем ESG-розкриття та вартістю фінансування: високий рівень прозорості знижує середньозважену вартість капіталу (WACC) підприємства на 110–150 базисних пунктів (1,1%-1,5%) за рахунок мінімізації премії за ризик. За даними MSCI, вартість капіталу для компаній-лідерів (Leaders,

рейтинг AA/AAA) становить у середньому 5.1%, тоді як для компаній-відстаючих (Laggards, рейтинг CCC/B) вона сягає 8.2% [4].

Основними інструментами залучення капіталу для сталого бізнесу виступають кредити, прив'язані до показників сталості (Sustainability-Linked Loans - SLL), які передбачають стимулюючу модель коригування відсоткової ставки (Step-down / Step-up) залежно від досягнення екологічних KPI. В Україні драйверами цього ринку є міжнародні фінансові інституції (ЄБРР, IFC), які вже успішно реалізували пілотні SLL-проекти з лідерами вітчизняного агросектору (МХП, Астарта-Київ), прив'язавши пільгову вартість боргу до будівництва біогазових комплексів та зниження питомих викидів CO₂.

Поряд із цим, для українського малого та середнього бізнесу ключовим цифровим хабом залучення капіталу став портал «Дія.Бізнес», який пропонує інструменти змішаного фінансування (Blended Finance): поєднання безповоротних грантів (програми «єРобота» на переробку, Ваучери на кліматичні інновації від ЄБРР/Greencubator чи «Зелена промисловість» від GIZ) із державними пільговими кредитами «5-7-9%» або під 0-5% річних на інвестиції в енергонезалежність. Портал демонструє високий рівень зрілості та системності. Зараз це повноцінний маркетплейс фінансових можливостей. Застосування гнучких фільтрів (за категоріями, сумами, географією та дедлайнами) дозволяє підприємцю в кілька кліків знайти релевантний інструмент.

Інтеграція принципів сталої звітності ЄС та розбудова прозорого ESG-профілю є єдиним «вхідним квитком» українських підприємств до довгострокового іноземного капіталу та збереження позицій у ланцюжках створення вартості на ринку ЄС.

Література:

1. *ESG Investing Market Size, Share & Industry Analysis, By Asset Class (Stocks, Bonds, and Commodities), By Investment Type (Equity Investments, Fixed-Income Investments, Private Equity, Real Estate, and Hedge Funds), By Investor Type (Institutional Investors, Retail Investors, and Corporate Investors), By End User (Utilities, Financial Services, Chemicals, Food & Beverage, Government, Transport & Logistics, and Others), and Regional Forecast, 2026–2034*
[Electronic resource] URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/esg-investing-market-113824>
2. Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD)
Як нова Директива трансформуватиме ландшафт звітності ESG та як бізнесу виконати нові вимоги
[Electronic resource] URL: <https://kpmg.com/ua/uk/insights/2023/03/get-ready-for-a-new-level-of-esg-reporting.html>
3. *The Ukraine Facility Supporting Ukraine's recovery, reconstruction, and path towards EU accession*
-[Electronic resource] URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en
4. *MSCI ESG Ratings and Cost of Capital*- [Electronic resource] URL: <https://www.msci.com/research-and-insights/paper/msci-esg-ratings-and-cost-of-capital>

Півнева Д.

«Фінанси, банківська справа та страхування», 4 курс
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені В. Федосова Котіна Г.М.

ЗНАЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДЕКЛАРАЦІЙ У РЕФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ